Súd:	Okresný súd Zvolen
Spisová značka:	7C/33/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6718205323
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zuzana Konáriková
ECLI:	ECLI:SK:OSZV:2020:6718205323.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudkyňou JUDr. Zuzanou Konárikovou, v spore žalobcov: 1. C. C., G.. XX.XX.XXXX, K. E. L. R. XX, XXX XX J., prechodne O. XXX, XXX XX Z., 2. N. L., G.. XX.XX.XXXX, E. K. O. XXX, XXX XX Z., 3. P. C., G.. XX.XX.XXXX, E. K. O. XXX, XXX XX Z., 4. N. C., G.. XX.XX.XXXX, E. K., L. R. XX, XXX XX J. a 5. B. C., G.. XX.XX.XXXX, E. K., O. X, XXX XX U., všetkých zastúpených advokátom Mgr. Ľudovítom Paulovičom, so sídlom M. Rázusa 19, 984 01 Lučenec, IČO: 45 021 996, proti žalovaným I. E. O., G.. XX.XX.XXXX, E. K. Ž. XXX, XXX XX V. a II. Union poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 10, 813 60 Bratislava, IČO: 31 322 051, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný I. a žalovaný II. sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 1. sumu 10.000,- € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 1. zamieta.

III. Žalovaný I. a žalovaný II. sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 2. sumu 10.000,- € do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

IV. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcu 2. zamieta.

V. Súd žalobu žalobkyne 3., žalobkyne 4. a žalobcu 5. zamieta.

VI. Žalovaný I. a žalovaný II. sú p o v i n n í nahradiť žalobkyni 1. a žalobcovi 2. trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške náhrady trov konania, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému žalovanému povinnosť plniť.

VII. Žalobkyňa 3., žalobkyňa 4. a žalobca 5. sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému I. a žalovanému II. trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou Okresnému súdu dňa 28.9.2018 domáhali voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobu odôvodnili tým, že trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen zo dňa 12.6.2017, právoplatným dňa 22.11.2017, č. k.: 3T/64/2017-279 bol žalovaný v I. rade uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, ktorého sa dopustil tým, že dňa 24.9.2016 v čase o 19.40 hod. na ceste medzi obcami Očová a Hradná ako vodič osobného motorového vozidla jazdil po ceste, kde

na rovnom úseku cesty nedodržal bezpečnú vzdialenosť za pred ním jazdiacim osobným motorovým vozidlom, ktoré viedol vodič M. E., ktorý reagoval na vzniknutú situáciu spomalením vozidla v dôsledku vbehnutia túlavého psa na vozovku, následkom čoho vozidlo žalovaného I. prednou časťou vozidla narazilo do zadnej časti vozidla M. E., ktoré po zrážke odhodilo mimo cestu vľavo v ich smere jazdy, čím porušil dôležitú povinnosť uvedenú v ustanovení § 4 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a takto pri dopravnej nehode žalovaný I. z nedbanlivosti spôsobil smrť spolujazdcovi na zadnom sedadle vo vozidle maloletému Q., ktorý utrpel ťažké zranenia nezlučiteľné so životom - zlyhanie dôležitých centier mozgu v dôsledku drvivého poranenia lebečnej klenby a spodiny s krvácaním pod tvrdú a mäkkú blanu mozgu s rozvojom poúrazového opuchu mozgu, ktorým dňa X.XX.XXXX vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Banská Bystrica podľahol. Úmrtím nebohého maloletého Q. došlo k závažnému zásahu do práva žalobcov v 1. až 5. rade na ochranu osobnosti a teda do emocionálnej sféry pozostalých žalobcov, pričom ujma, ktorá im bola týmto zásahom spôsobená, je nenapraviteľná, neodstrániteľná a trvalá a bude ich sprevádzať celý život. V dôsledku protiprávneho konania žalovaného I. stratili žalobkyňa 1. a žalobca 2. svojho maloletého syna, ktorý bol ich prvorodeným dieťaťom a žalobkyňa 3., žalobkyňa 4. a žalobca 5. svojho vnuka a teda navždy stratili možnosť rozvíjať citové a rodinné väzby so svojou najbližšou rodinou, čím utrpeli žalobcovia bez akýchkoľvek pochybností veľkú citovú ujmu. Neočakávaným, šokujúcim a náhlym úmrtím maloletého Q. nepochybne došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti pozostalých žalobcov spočívajúcom v zásadnom, nezvratnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste. Pretože v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú vymenované zásahy do osobnosti zakladajúce právo na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne, a teda môže ním byť aj iný ako tam uvedený zásah, majú žalobcovia za to, že tragická smrť maloletého Q. v dôsledku dopravnej nehody zapríčinenej žalovaným I. nepochybne je takýmto závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti odôvodňujúcim priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Motorové vozidlo, ktoré v čase dopravnej nehody viedol žalovaný I. bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy pozostalých žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného II., a to poistnou zmluvou č. 0071235581. Povinnosť nahradiť spôsobenú škodu a nemajetkovú ujmu má teda nielen žalovaný I., ale aj žalovaný II. ako poisťovateľ. Pozostalí žalobcovia majú pritom podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobené prevádzkou motorového vozidla právo domáhať sa náhrady priamo aj proti žalovanému II. ako poisťovateľovi. Žalovaný nárok a to nemajetková ujma spočívajúca v neoprávnenom zásahu do osobnostných práv blízkej osoby pozostalej po obeti dopravnej nehody je predmetom povinného zmluvného poistenia, ako jeho rozsah ustanovuje § 4 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Zákon o povinnom zmluvnom poistení pritom ustanovuje, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Ďalej však Zákon o povinnom zmluvnom poistení tento pojem škody nedefinuje a preto je nutné ho osobitne vyložiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä s prihliadnutím na účel Zákona o povinnom zmluvnom poistení a v súvislosti s komunitárnym právom Európskej únie, ktorý bolo príčinou prijatia tohto právneho predpisu do právneho poriadku Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov si žalobkyňa 1. a žalobca 2. voči žalovaným uplatnili nárok na zaplatenie sumy vo výške 30.000,- € každý a žalobkyňa 3., žalobkyňa 4. a žalobca 5. si voči žalovaným uplatnili nárok na zaplatenie sumy vo výške 15.000,- € každý.

2. Žalovaný I. vo vyjadrení k žalobe uviedol, že nepopiera skutočnosť, že bol trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen uznaný vinným z prečinu usmrtenia a prečinu ublíženia na zdraví. V priebehu vyšetrovania sa preukázalo, že sa plne venoval vedeniu motorového vozidla, neobsluhoval telefón, rádio ani navigáciu, nejedol, nepil, nefajčil, dodržal predpísanú rýchlosť. Technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola jeho neskorá reakcia na spomaľujúce vozidlo pred ním, pretože v spätnom zrkadle sledoval premávku za ním. Po dopravnej nehode mu nebol zadržaný vodičský preukaz. Zdôraznil, že príčinou usmrtenia maloletého dieťaťa bolo konanie žalobkyne 1., ktorá prepravovala vo vozidle maloletého v rozpore s ustanovením § 45 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z. z. o premávke na cestných komunikáciách a tiež v rozpore s § 2 písm. b) Nariadenia vlády SR č. 554/2006 Z. z. o povinnom používaní bezpečnostných pásov a detských zadržiavacích zariadení vo vozidlách určených kategórií a tiež v rozpore s § 8 ods. 1 Zákona č. 8/2009 Z. z. Zranenia maloletého, ktorým neskôr podľahol, boli spôsobené práve týmto protizákonným spôsobom prepravy. Žalobkyňa 1. maloleté dieťa nepripútala, nepripútala ani prenosné zariadenia a prepravované dieťa položila vedľa seba v nezabezpečenom prenosnom zariadení bokom ku smeru jazdy. V trestnom konaní žalovaný I. považoval za správne zobrať celú vinu na seba a nebrániť sa protiprávnym konaním žalobkyne 1., pretože v opačnom prípade by mohla byť vystavená hrozbe trestného stíhania. S orgánmi činnými v trestnom konaní spolupracoval a pozostalým sa aj

ospravedlnil. Považoval za neetické bojovať o zmiernenie svojho zavinenia preukázaním spoluviny žalobkyne 1. a s pokorou zobral celú vinu na seba a prijal vymeraný trest. Nie je pravda, že len jeho vinou stratili žalobcovia svojho syna a vnuka. V prípade, pokiaľ by bol maloletý prepravovaný v súlade s platnými predpismi, neutrpel by zranenia na následky ktorých zomrel. Podľa jeho názoru, na smrti maloletého má veľký podiel žalobkyňa 1., čo potvrdili aj znalecké posudky a výsluch znalca v trestnom konaní. V prípade prepravy maloletého v súlade s právnymi predpismi by k fatálnym následkom nedošlo. Následky dopravnej nehody vo forme liečebných nákladov žalovaný I. prostredníctvom svojho poisťovateľa II. uhradil a tiež bola uhradená aj náhrada škody na poškodenom motorovom vozidle. Žalovaný I. ďalej poukázal, že žalobcovia nijakým spôsobom nepreukázali ani neodôvodnili primeranú výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navrhol vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, a to O. C. z Okresného riaditeľstva PZ Zvolen, Okresný dopravný inšpektorát, ktorý prípad realizoval v prípravnom konaní a súdneho znalca MUDr. C., ktorý v trestnom konaní vypracoval znalecký posudok k otázke, či by maloletý utrpel zranenia, na následky ktorých zomrel v prípade, ak by bol pripútaný v zadržiavacom zariadení a toto zariadenie by bolo pripevnené v súlade s platnými predpismi k vozidlu v smere jazdy.

3. Žalovaný II. vo vyjadrení k žalobe uviedol, že nerozporuje svoju pasívnu vecnú legitimáciu v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému II. nevzniesli, vznik nemajetkovej ujmy žalovanému nepreukázali a ani sa nepokúsili so žalovaným II. mimosúdne dohodnúť na náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. V žalobe žiadnym spôsobom neodôvodňujú výšku žiadaných uplatnených náhrad. Obmedzujú sa len na všeobecné konštatovanie o vzniku nenapraviteľnej, neodstrániteľnej a trvalej ujmy, ktorá zasiahla do emocionálnej sféry pozostalých a bude ich sprevádzať celý život. Zároveň žalovaný II. navrhol mimosúdne vyporiadanie veci tak, že žalobkyni 1. a žalobcovi 2. zaplatí sumu vo výške 10.000,- € pre každého. Pokiaľ ide o žalobkyňu 3., žalobkyňu 4. a žalobcu 5., nie je ich nárok uplatnený v konaní preukázaný.

4. Súd uznesením vyzval žalobcov, aby sa v lehote 15 dní od doručenia uznesenia písomne k vyjadreniu žalovaného I. a žalovaného II. vyjadrili. Žalobcovia na uznesenie súdu žiadnym spôsobom nereagovali.

5. Vo veci súd nariadil termín pojednávania na deň 4.5.2020. Pojednávania sa zúčastnili všetky strany sporu a ich právni zástupcovia. Právny zástupca žalobcov zotrval na žalobe v celom rozsahu, navrhol vykonať dokazovanie výsluchom žalobcov. Právny zástupca žalovaného I. a žalovaný II. zotrvali na skutkových tvrdeniach uvedených v písomných vyjadreniach.

6. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov. Žalobkyňa 1. uviedla, že nevie sa k veci vyjadriť a požiadala, aby jej právni zástupcovia strán sporu kládli otázky, na ktoré odpovedala, že v čase keď nastupovali do auta, syn mal reflux, zvracal a z toho dôvodu ho umiestnila do vajíčka tak, že vo vajíčku pripútané dieťa bolo, ale vajíčko nebolo pripútané v motorovom vozidle bezpečnostným pásom. Bolo otočené smerom ku nej z dôvodu, aby syna videla. Po autonehode bola na vyšetrení u psychiatričky MUDr. K. na 2 alebo 3 sedeniach a užívala predpísané lieky 2 - 3 mesiace. Nešťastná autonehoda mala veľmi zlý dopad na rodinu, so situáciou sa nevie vyrovnať. Po smrti Q. sa jej narodilo ďalšie dieťatko v roku 2017. Jej rodičia navštevovali vnuka každý víkend. Starí rodičia v čase nešťastnej udalosti nežili s vnukom v spoločnej domácnosti.

7. Žalobca 2. na pojednávaní vypovedal, že stala sa trauma, prišla náhle. Traumu museli prežiť a museli sa s ňou vyrovnať. Žalobca 2. nebol priamym účastníkom autonehody. Syn trpel refluxom. Po nešťastnej autonehode nevyhľadal lekársku pomoc a nebral žiadne lieky. Celá rodina vnímala stratu maloletého syna ako obrovskú tragédiu. Starí rodičia sa o syna zaujímali, chodili ho pozerať každý víkend, niekedy aj cez týždeň, kupovali mu darčeky a všetky potrebné veci, ktoré dieťatko potrebovalo. Jeho partnerka niesla tragédiu ťažšie, pretože bola priama účastníčka autonehody. Musela vyhľadať lekársku pomoc, aby zvládla vzniknutý stav. Bola na sedeniach u lekára, brala aj predpísané lieky, snažil sa partnerku podporovať, aby sa čo najskôr vrátila do normálu. Nechcel, aby bola dlhodobo na liekoch, aby sa zlepšil jej duševný a psychický stav. Ich partnerský život sa ako keby rozsypal po tragickej udalosti. Hádali sa, nerozprávali sa, celá rodina bola z toho úplne na dne. Momentálne je spolunažívanie žalobkyne 1. a žalobcu 2. dobré, preto sú aj spolu. Z dieťatka, ktoré sa im následne narodilo, z druhého synčeka majú obrovskú radosť. Pokiaľ ide o ich prvorodeného syna, ktorý tragicky zahynul, pokúšali sa o dieťatko dlhšiu dobu. Druhé dieťatko prišlo tak, že to nesilili.

8. Žalobkyňa 3. na pojednávaní vypovedala, že vnúčik, ktorý tragicky zahynul pri autonehode, bol vytúžené dieťa. Vie, že mladí sa o neho snažili už dlhšie. Keď ostala žalobkyňa 1. tehotná, žalobkyňa 3. túto skutočnosť vnímala ako boží dar. V čase keď sa vnúčik narodil, žila a stále žije vo vedľajšom vchode, teda v úplnej blízkosti vnuka. Bola s ním v dennodennom kontakte, trávili spolu veľa času. Bola na vnuka citovo naviazaná, nielen ona, ale aj celá rodina, milovala ho. Po tragickej autonehode a strate vnuka sa celej rodine zrútil celý svet. Do dnes sa s touto udalosťou nevie vyrovnať. Do dnes spolu zdieľajú žiaľ a stretávajú sa pri hrobe chlapčeka. Narodenie ďalšieho vnuka psychicky pomohlo celej rodine, všetci pookriali. Z jej pohľadu žalobkyňa 1. aj keď bola tehotná s druhým dieťatkom, stále spomínala na prvého syna. Žalobkyňa 1. po vysadení liekov, ktoré brala v súvislosti s tragickou autonehodou, otehotnela a z toho dôvodu ju psychicky podporovala celá rodina. Vnúčika im nikto nevráti, táto citová ujma im už ostane doživotne.

9. Žalobkyňa 4. na pojednávaní uviedla, že k veci sa samostatne nechce vyjadrovať, požiadala, aby jej právni zástupcovia strán sporu kládli otázky. Vo vzťahu k vnúčikovi, ktorý zahynul pri autonehode uviedla, že chodila ho navštevovať každý víkend, niekedy aj počas týždňa, kupovala mu potrebné veci, hračky, hygienické potreby, všetko čo chlapček potreboval, hrala sa s ním. Tragická autonehoda jej zasiahla do života, do dnes berie antidepresíva, navštívila aj ambulanciu MUDr. K., pričom aj pred autonehodou bola vedená ako pacientka v ambulancii MUDr. K.. Do nešťastnej udalosti jej pani doktorka predpisovala iba lieky na spanie, po tragickej udalosti jej predpísala aj antidepresíva a silnejšie lieky na spanie. Jej dcéra, žalobkyňa 1. sa kvôli tragédii veľmi trápila, veľmi zle to prežívala. Tým pádom aj ona celú situáciu veľmi zle niesla. Po tragédii ostala nervózna a celá rodina situáciu veľmi zle znášala. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú si v konaní uplatnila, nevedela odôvodniť.

10. Žalobca 5. sa na pojednávaní k veci samostatne nevyjadril, požiadal, aby mu kládli otázky právni zástupcovia strán sporu. Na otázky odpovedal, že vnuka pravidelne navštevoval každý víkend. Po autonehode nevyhľadal odbornú lekársku pomoc. S udalosťou sa vyrovnával sám, nebral žiadne lieky. Tragická udalosť mala dopad na jeho spolunažívanie s manželkou (žalobkyňou 4.) v tom zmysle, že manželka ostala nervóznejšia a narušilo to ich vzájomný partnerský život. Vnúčikovi kupoval darčeky a všetky potrebné veci. Žalobca 5. nevedel zdôvodniť výšku v konaní uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy. Nevedel si spomenúť na dátum dopravnej nehody a dátum úmrtia vnúčika.

11. Právny zástupca žalovaného I. na pojednávaní dňa 2.7.2020 uviedol, že netrvá na výsluchu svedka MUDr. C. z dôvodu jeho dlhodobej PN.

12. Na pojednávaní súd na návrh žalovaného I. vypočul svedka O. C., ktorý ako príslušník Policajného zboru bol členom dopravnej hliadky a realizoval úkony po dopravnej nehode. Vypovedal, že žalovaný I. v priebehu trestného konania spolupracoval a vyšetrovanie predmetnej udalosti bolo bezproblémové. Na mieste dopravnej nehody bola vykonaná dychová skúška na prítomnosť alkoholu u žalovaného I. s negatívnym výsledkom. Vodičský preukaz žalovanému I. nebol po dopravnej nehode zadržaný. V tomto konkrétnom prípade nebolo zistené na mieste hrubé porušenie dopravných predpisov zo strany žalovaného I. V rámci vyšetrovania resp. zo samotnej výpovede matky po autonehode vyplynulo, že dieťa bolo umiestnené v autosedačke, v ktorej bolo pripútané, avšak autosedačka ako taká už nebola pripútaná bezpečnostným pásom v motorovom vozidle z dôvodu, ktorý uvádzala matka, že dieťa počas jazdy zvracalo a preto autosedačku umiestnila tak, aby na dieťa videla. Za prepravu maloletých detí v motorovom vozidle počas jazdy zodpovedá vodič, ktorý by mal všetky prepravované osoby poučiť o tom, že sa majú pripútať bezpečnostným pásom. Prepravované maloleté dieťa by malo byť riadne pripútané v detskom zadržiavacom zariadení s tým, že autosedačka musí byť pripútaná bezpečnostným pásom na sedadle v motorovom vozidle.

13. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise a zistil nasledovný skutkový stav.

14. Z rodného listu Q. L., G.. XX.X.XXXX zapísaného v knihe narodení matričného úradu Zvolen vo zväzku 80, ročník 2016, na strane 153 pod por. č. 486 súd zistil, že žalobkyňa 1. je zapísaná v rodnom liste ako matka dieťaťa a žalobca 2. je zapísaný v rodnom liste ako otec dieťaťa.

15. Z úmrtného listu Q. L. zapísaného v knihe úmrtí matričného úradu Banská Bystrica vo zväzku 54, ročník 2016, na strane 237, pod por. č. 857 súd zistil, že menovaný umrel dňa X.XX.XXXX.

16. Z trestného rozkazu Okresného súdu Zvolen č. k. 3T/64/2017-279 zo dňa 12. júna 2017 súd zistil, že žalovaný I. bol právoplatne uznaný vinným za to, že dňa 24.9.2016 v čase o 19.40 hod. na ceste medzi obcami Očová a Hradná ako vodič osobného motorového vozidla zn. Alfa Romeo jazdil po ceste, kde na rovnom úseku cesty nedodržal bezpečnú vzdialenosť za pred ním jazdiacim osobným motorovým vozidlom zn. Škoda Felícia, ktorého vodič reagoval na vzniknutú situáciu spomalením vozidla v dôsledku vbehnutia túlavého psa na vozovku, následkom čoho vozidlo zn. Alfa Romeo prednou časťou vozidla narazilo do zadnej časti vozidla Škoda Felícia, ktoré po zrážke odhodilo mimo cestu vľavo v ich smere jazdy, čím porušil dôležitú povinnosť uvedenú v ustanovení § 4 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. a takto pri dopravnej nehode žalovaný I. z nedbanlivosti spôsobil smrť spolujazdcovi na zadnom sedadle vo vozidle Škoda Felícia Q. L., nar. XX.X.XXXX, ktorý utrpel ťažké zranenia nezlučiteľné so životom, ktorým dňa X.XX.XXXX vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Banská Bystrica podľahol. Taktiež došlo ku zraneniu spolujazdkyne na prednom sedadle vo vozidle Škoda Felícia, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom a inému z nedbanlivosti ublížil na zdraví tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Za to mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 roky podmienečne a probačný dohľad nad správaním obvineného s určením skúšobnej doby vo výmere 5 rokov. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu 5 rokov.

17. Zo zápisnice o výsluchu obvineného v trestnom konaní ČVS: ORP-133/DI-ZV-2016 zo dňa 31.10.2016 súd zistil, že žalovaný I. vyjadril úprimnú ľútosť nad tragédiou. Vyjadril ochotu poskytnúť akúkoľvek pomoc pre pozostalých v akejkoľvek oblasti v rámci jeho možností.

18. Zo znaleckého posudku č. 209/2017 vypracovaného znaleckou organizáciou J. A..P..U.. J. pre účely trestného konania vedeného Okresným riaditeľstvom Policajného zboru, Okresným dopravným inšpektorátom pod č. ČVS: ORP-133/DI-ZV-2016 súd zistil, že detské zadržiavacie zariadenie, v ktorom bol maloletý Q. prepravovaný, bolo v čase obhliadky po autonehode mimo vozidla Škoda Felícia. Detské zadržiavacie zariadenie bolo vhodné na prepravu maloletej osoby v motorovom vozidle ak by bolo použité v zmysle návodu na obsluhu, teda maloletá osoba by bola pripútaná v detskom zadržiavacom zariadení a detské zadržiavacie zariadenie by bolo uchytené bezpečnostným pásom. Technickou príčinou dopravnej nehody bol pohyb vozidla Alfa Romeo rýchlosťou vyššou ako je povolená 120 km/h alebo neskorá reakcia vodiča vozidla Alfa Romeo pohybujúceho sa povolenou rýchlosťou 90 km/h na spomaľujúce vozidlo Škoda Felícia pohybujúce sa pred ním.

19. Zo zápisnice o výsluchu svedka - poškodeného v trestnom konaní, vedenom Okresným riaditeľstvom Policajného zboru, Okresným dopravným inšpektorátom pod č. ČVS: ORP-133/DI-ZV-2016 zo dňa 22.11.2016 súd zistil, že žalobkyňa 1. v trestnom konaní vypovedala, že si sadla do stredu zadných sedačiek a vedľa seba za miestom spolujazdca vpravo mala v detskom vajíčku syna Q.. Detské vajíčko neupevnila bezpečnostným pásom z dôvodu, že syn po nástupe do vozidla začal zvracať z dôvodu refluxu, preto ho pootočila s vajíčkom tvárou ku nej, aby na neho videla. Syn bol upevnený v detskom vajíčku.

20. Zo znaleckého posudku č. 47/2016 vypracovaného v trestnom konaní vedeného pod č. ČVS: ORP-133/DI-ZV-2016 vo veci súdnej pitvy tela Q. L. súd zistil, že maloleté dieťa bolo účastníkom dopravnej nehody, pričom utrpel závažné poranenia lebky a mozgu, na následky ktorých dňa X.XX.XXXX zomrel vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Banská Bystrica. Neboli zistené také typické poranenia, ktoré by svedčili pre pripútanie menovaného bezpečnostnými pásmi v detskej sedačke.

21. Zo zápisnice o výsluchu znalca MUDr. B. C. v trestnom konaní vedenom pod č. ČVS: ORP-133/DI-ZV-2016 dňa 13.12.2016 súd zistil, že znalec vypovedal, že pokiaľ by bolo maloleté dieťa riadne pripútané v detskom zadržiavacom zariadení (vajíčku) a toto by bolo riadne uchytené bezpečnostným pásom vo vozidle Škoda Felícia, je vysoká pravdepodobnosť, že by nedošlo k poraneniam, ktoré boli zistené u maloletého dieťaťa pri pitve a maloleté dieťa mohlo autonehodu prežiť.

22. Z lekárskeho potvrdenia na žiadosť pacientky pre účely súdu súd zistil, že ošetrujúci psychiater žalobkyne 4. potvrdil výrazné zhoršenie zdravotného stavu pacientky v období od septembra 2016 po tragickom úmrtí jej vnuka.

23. Z lekárskej správy MUDr. K., psychiatričky, ošetrujúcej lekárky žalobkyne 1. zo dňa 27.1.2017 súd zistil, že u žalobkyne 1. na základe lekárskeho vyšetrenia bola diagnostikovaná post traumatická stresová porucha F43.1 z dôvodu pretrvávajúcich problémov po autonehode, ktorá sa stala 24.9.2016.

24. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

26. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

27. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

29. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.

30. Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z., poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.

32. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z., osoba sediaca na sedadle povinne vybavenom bezpečnostným pásom alebo iným zadržiavacím zariadením 18) je povinná toto zariadenie použiť; to neplatí pre
a) vodiča vozidla ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Vojenskej polície, obecnej polície, Hasičského a záchranného zboru, ostatných hasičských jednotiek, Horskej záchrannej služby, záchrannej zdravotnej služby, banskej záchrannej služby, Vojenského spravodajstva, Slovenskej informačnej služby a prepravované osoby, ak si to vyžaduje plnenie ich úloh,
b) inštruktora autoškoly, ktorý vykonáva činnosť podľa § 7 ods. 1,
c) osobu s telesnou výškou menšou ako 150 cm s výnimkou osoby, ktorá je povinná používať zadržiavacie zariadenie podľa podmienok ustanovených v osobitnom predpise, 18)
d) vodiča vozidla taxislužby pri zmluvnej preprave osôb v obci,
e) osobu, ktorá nemôže byť pripútaná zo zdravotných dôvodov; takáto osoba sa musí preukázať osvedčením o oslobodení od použitia bezpečnostných systémov vozidla.

33. Podľa § 2 Nariadenia vlády SR č. 554/2006 Z. z., na účely tohto nariadenia vlády sa rozumie
a) bezpečnostným pásom, sedadlovým pásom alebo pásom zostava popruhov s uzatváracou sponou, nastavovacími zariadeniami a upevňovacími kovaniami, ktoré možno ukotviť vo vozidle a je konštruované tak, aby sa pri zrážke alebo náhlom spomalení vozidla znížilo riziko poranenia tým, že obmedzí pohyblivosť tela, a tento pojem zahŕňa tiež zariadenia na pohlcovanie energie alebo navíjanie pásov (ďalej len "bezpečnostný pás"),
b) detským zadržiavacím zariadením určený bezpečnostný systém charakteristický ako súprava konštrukčných častí, ktorá môže byť kombináciou popruhov alebo pružných dielov so zabezpečovacou sponou, nastavovacím zariadením, úchytkami a v niektorých prípadoch aj doplnkovou sedačkou alebo nárazovým štítom a ktorú možno ukotviť ku karosérii vozidla,
c) bezpečnostným systémom vybavenie sedadla vozidla bezpečnostným pásom alebo detským zadržiavacím zariadením, ktoré musí byť konštruované tak, aby sa pri zrážke alebo náhlom spomalení zmenšilo riziko poranenia prepravovanej osoby tým, že obmedzí pohyblivosť jej tela,
d) osobitným bezpečnostným systémom vybavenie sedadla vozidla obdobným zariadením, ako je detské zadržiavacie zariadenie, ktoré musí byť konštruované tak, aby sa v prípade zrážky alebo náhleho spomalenia zmenšilo riziko poranenia prepravovanej osoby tým, že obmedzí pohyblivosť jej tela.

34. Podľa § 4 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 554/2006 Z. z., prepravovaná osoba je povinná pri sedení vo vozidle používať bezpečnostný systém, ktorý je k dispozícii. Dieťa s telesnou výškou menšou ako 150 cm pri preprave vo vozidle vybavenom bezpečnostným systémom musí byť upínané zabudovaným alebo nezabudovaným detským zadržiavacím zariadením podľa § 3 ods. 2, ktoré je vhodné pre telesnú konštitúciu dieťaťa, v súlade s
a) hmotnostnými skupinami uvedenými v § 3 ods. 1 pre detské zadržiavacie zariadenia schválené podľa odseku 4 písm. a) alebo b),
b) výškou a maximálnou hmotnosťou dieťaťa, pre ktoré je detské zadržiavacie zariadenie určené podľa pokynov výrobcu, v prípade detských zadržiavacích zariadení schválených podľa odseku 4 písm. c).

35. Podľa § 4 ods. 5 Nariadenia vlády SR č. 554/2006 Z. z., detské zadržiavacie zariadenie sa musí namontovať v súlade s montážnymi informáciami uvedenými v príručke, letáku alebo elektronickej publikácii, ktoré je výrobca tohto zariadenia povinný vypracovať a v ktorých sa uvádza, akým spôsobom a v ktorých typoch vozidiel možno detské zadržiavacie zariadenie bezpečne používať.

36. Žalobcovia si v konaní uplatnili voči žalovaným nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že žalovaný I. z nedbanlivosti spôsobil smrť maloletému Q., ktorý bol synom žalobkyne 1. a žalobcu 2. a vnukom žalobkyne 3., žalobkyne 4. a žalobcu 5., za čo bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen zo dňa 12.6.2017 č. k. 3T/64/2017-279 a uznaný vinným z prečinu usmrtenia a prečinu ublíženia na zdraví, ktorého sa dopustil ako vodič osobného motorového vozidla. Uvedeným protiprávnym konaním mal žalovaný I. neoprávnene zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcov. Motorové vozidlo, ktoré v čase dopravnej nehody viedol žalovaný I. bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy pozostalých žalobcov povinne zmluvne poistené u žalovaného II., a to poistnou zmluvou č. 0071235581. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (Zbierka stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR 8/2018 č. 61). V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, predstavovaných právom na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, je daná pasívna legitimácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na základe uvedených skutočností, ktoré v konaní sporné neboli, mal súd preukázanú pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných.

37. Smrť dieťaťa za okolností, že dieťa zomrelo zavinením z nedbanlivosti žalovaného I., ktorú skutočnosť mal súd preukázanú právoplatným odsúdením žalovaného I. v trestnom konaní, je vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv oboch rodičov (žalobkyne I. a žalobcu II.), preto má súd za to, že nebolo potrebné zvlášť preukazovať mimoriadnosť zásahu s prihliadnutím na príbuzenský vzťah, keď išlo o najbližších rodinných príslušníkov. Pri rozhodovaní vo veci súd prihliadol aj na vek maloletého dieťaťa (3 mesiace), keď sa rodičom v čase útleho veku dieťaťa v dôsledku tragickej udalosti úplne zabránilo plnohodnotne viesť, rozvíjať a prežívať rodinný život spojený so statusom matky a otca,

prišli o svoje prvorodené a v tom čase jediné dieťa. Z uvedeného vyplýva, že nárok žalobkyne 1. a žalobcu 2. bol v konaní daný.

38. Z judikatúry súdov SR možno vygenerovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby v prvom príbuzenskom stupni od 8.000 do 25.000 €, pričom súdy hodnotili vzniknuté následky neoprávneného zásahu ako do určitej miery štandardné (smútok, žiaľ, apatia, dočasná strata životného elánu a radosti a podobne) a potom následky, ktoré majú vážnejší dopad na zdravie a život osoby (napr. vážne psychické traumy, iné zdravotné následky, dlhodobý vplyv na stratu pracovnej, či spoločenskej uplatniteľnosti).

39. Žalobkyňa 1. v konaní predložila listinný dôkaz lekársku správu ošetrujúceho psychiatra (č. l. 191 súdneho spisu) zo dňa 27.01.2017 (t. j. 4 mesiace po autonehode) so stanovením diagnózy postraumatická stresová porucha. Na pojednávaní vypovedala, že bola na 2-3 sedeniach u pani psychiatričky a užívala predpísané lieky 2-3 mesiace. Žalobca 2. na pojednávaní uviedol, že po autonehode nevyhľadal lekársku pomoc, nebral žiadne lieky, dočasne sa zhoršila kvalita jeho partnerského života so žalobkyňou 1. Snažil sa partnerku podporovať. Na základe skutkových tvrdení žalobkyne 1. a žalobcu 2. a vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že menovaní žalobcovia v konaní preukázali vzniknuté následky neoprávneného zásahu do ich súkromného a rodinného života, ktoré možno hodnotiť ako štandardné (smútok, žiaľ, apatia, dočasná strata životného elánu, dočasné psychické problémy u žalobkyni 1.). Žalobkyňa 1. ani žalobca 2. v konaní netvrdili a nepreukázali výraznú zmenu svojho spôsobu života po tragickej autonehode, dlhodobé zhoršenie psychického, či fyzického stavu, prípadne inú podstatnú zmenu kvality ich života.

40. Súd pri rozhodnutí zohľadnil ďalej okolnosti, za ktorých k porušeniu práva žalobcov 1. a 2. došlo. V konaní nebola sporná skutočnosť, že žalobkyňa 1. detské zadržiavacie zariadenie, v ktorom bolo umiestnené dieťa počas jazdy riadne nepripútala bezpečnostným pásom v motorovom vozidle. Z výsledku znaleckého dokazovania a výsluchu znalca realizovaného v trestnom konaní je zrejmé, že k tragickým následkom autonehody by nebolo došlo, ak by bolo dieťa riadne v detskom zadržiavacom zariadení pripútané a detské zadržiavacie zariadenie by bolo fixované bezpečnostným pásom v motorovom vozidle. Znalec v trestnom konaní spochybnil skutočnosť, či dieťa bolo vôbec riadne pripútané bezpečnostnými pásmi v detskom zadržiavacom zariadení. Preto za podstatnú okolnosť, za ktorej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne 1. a žalobcu 2. možno, okrem preukázaného zavinenia žalovaného I., považovať aj porušenie povinnosti žalobkyne 1. upravenej právnymi predpismi pri preprave osôb s telesnou výškou menšou ako 150 cm. Takýmto konaním matka maloleté dieťa pri preprave v motorovom vozidle vystavila zvýšenému riziku poranenia (v tomto prípade s fatálnymi následkami) pri zrážke alebo náhlom spomalení motorového vozidla.

41. Na základe už uvedeného s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy u žalobkyne 1. a žalobcu 2. a zohľadňujúc okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostných práv došlo, súd určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10.000 € pre matku a 10.000 € pre otca maloletého dieťaťa. Súd považuje za nevyhnutné zároveň vysloviť názor, že nemajetková ujma, ktorá žalobkyni I. a žalobcovi II. vznikla porušením ich osobnostných práv sa vo všeobecnosti ani odškodniť nedá, pretože nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť rozsah vzniknutej ujmy. V dôsledku náhlej smrti ich prvorodeného syna bol natrvalo narušený ich rodinný život. Z objektívneho hľadiska je strata dieťaťa neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje pozostalých rodičov, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Obom rodičom dieťaťa vznikla ujma, ktorá je neodstrániteľná a nereparovateľná.

42. Vo vzťahu k žalobkyni 3., žalobkyni 4. a žalobcovi 5., ktorý boli starými rodičmi maloletého dieťaťa, je potrebné povedať, že zákon nevymedzuje ani okruh osôb, ktoré majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ani kritériá určenia konkrétnej výšky náhrady, nie sú naformulované žiadne objektívne kritériá a podmienky, na základe ktorých by sa mali vzniknuté zásahy odškodňovať a ktorými by mala byť určená výška nemajetkovej ujmy. Z judikatúry súdov v skutkovo obdobných veciach vyplýva, že pokiaľ si v súdnom konaní uplatní fyzická osoba nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom je fyzická osoba v ďalšom stupni príbuzenstva vo vzťahu k nebohej osobe, nárok je daný iba v prípade preukázania blízkeho a výnimočného vzťahu (napr. spolunažívanie v spoločnej domácnosti, výnimočné citové väzby, mimoriadne blízky citový vzťah a podobne) a preukázanej závažnosti vzniknutej ujmy. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že v civilnom súdnom konaní je procesnou povinnosťou žalobcu riadne opísať

rozhodujúce skutkové okolnosti pravdivo a úplne označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobkyňa 3., žalobkyňa 4. a žalobca 5. si svoju základnú povinnosť skutkovo zdôvodniť nárok uplatnený v konaní, ako aj výšku žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch riadne nesplnili a dôvodnosť ich nároku nevyplynula ani z ich výpovedí na pojednávaní. Obsahom výpovede žalobkyne 3., žalobkyne 4. a žalobcu 5. bol opis rodinného života žalobcov s konštatovaním smútku nad stratou vnuka. Ako už bolo konštatované, vychádzajúc z judikatúry súdov SR pokiaľ ide o ďalšie stupne príbuzenského vzťahu, nárok je daný iba v prípade preukázania mimoriadneho vzťahu s výnimočnými citovými väzbami. Zohľadňujúc skutkové tvrdenia žalobkyne 3., 4. a žalobcu 5. a vykonané dokazovanie, súd ich žalobu zamietol, pretože nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v konaní títo žalobcovia - starí rodičia riadne nepreukázali.

43. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa zásady úspechu v spore.

47. Žalobkyňa 1. a žalobca 2. boli v konaní voči žalovaným plne úspešní, ktorých úspech v spore sa odvodzuje od právneho základu veci z dôvodu, že výška prípadného plnenia žalovanými závisela od úvahy súdu. Z uvedených dôvodov vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení uložil súd žalovanému I. a žalovanému II. povinnosť nahradiť žalobkyni 1. a žalobcovi 2. trovy konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

48. Pretože súd žalobu žalobkyne 3., žalobkyne 4. a žalobcu 5. zamietol, a teda títo žalobcovia boli v sporovom konaní neúspešní, zaviazal ich spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému I. a žalovanému II. trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 355 ods. 1, § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku - CSP).
V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).
Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť vyhotovené v písomnej forme, podpísané a v prípade doručenia podania do prebiehajúceho konania s uvedením spisovej značky (§ 127 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov).